

INFORMACIJOS

HANNOVER-KLEEFELD, HEGELSTRASSE 6 – TELEFON 51954

Nr. 33 /56/

1953 m. rugpiūčio 12 d.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos Informacijos yra savaitinis Krašto Valdybos Organas, skiriamas spaudai, rankraščio teisėmis.

Redakcijos, pasinaudojančios čia dedamomis žiniomis ir straipsniais, maloniai prašomos nurodyti šaltinį: PLB Vok. "Informacijos".

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE VOKIETIJOJE.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos Posėdyje.

- - Š. m. rugpiūčio mėn. 7 d. įvykusiame Valdybos posėdyje pirmininkas Pr. Zundė pranešė apie padarytus žygius vokiečių vyriausybės įstaigose gauti Vasario 16 Gimnazijos išlaikymui ir įkūrinimui paramos iš vokiečių išdo. Tuo reikalu Krašto Valdyba yra padavusi atatinkamus pareiškimus, kurie dabar vokiečių svarstomi.

Sutartas pasimatymas su Laisvosios Europos Kultūros Skyriaus vedėju Mr. W. P. Abbey, iš kur norima taip pat gauti tam reikalui paramos.

Gimnazijos namų remontas numatytas pradėti artimiausiu laiku. Rangovų pasiūlymai jau plaukia. Virtuvei ir valgyklai numatyta laikinai pastatyti baraką, nes atskiro priestato įruošimas gali užtrukti ilgesnį laiką.

Bus dedama vis pastangos, kad Vasario 16 Gimnaziją perkelti į naujus rūmus iki š. m. rugsėjo mėn. 1 d., nes tada prasideda Württemberg-Baden'o krašte mokslas. Bet jei perkėlimas ir kiek ilgiau užtruktų, apsispręsta į Diepholcą vaikų vistiek nebekviesti ir kiekvienu atveju po atostogų mokslą pradėti jau naujoje vietoje. Apie visą tų paruošiamųjų darbų eigą smulkiai referavo Gimnazijos direktorius ir Statybos Komisijos narys p. A. Giedraitis.

Vasario 16 Gimnazijos išlaidų sąmata trečiam šių metų ketvirčiui/liepos-rugsėjo mėn./patvirtinta DM. 45.860,- sumoje. Tam pačiam laikotarpiui vargo mokyklų išlaikymo sąmata patvirtinta sumoje DM. 5.800,-

Galutinal sutvarkyti Lietuvių Bendruomenės Vokietijoje įregistravimo teisme formalumai ir už kelių dienų laukiamas iš

teismo tuo reikalu pranešimas.

Krašto Valdybos būstinę numatyta taip pat perkelti arčiau Gimnazijos. Deramos Valdybai patalpos Weinheime, kuris yra maždaug 5 km. atstu nuo Hüttenfeld'o, naujosios Gimnazijos vietos. Weinheime teks tikriausiai privačiai apsigyventi ir didžiuliai mokytojų.

Š. m. rugpiūčio mėn. 29-30 d. d. nutarta kviesti Vasario 16 Gimnazijos rūmuose PLB Vokietijos Krašto Tarybos suvažiavimą. Krašto Taryba Vokietijoje turi 12 tiesioginiu balsavimu bendruomenės išrinktų narių.

- - PLB NEUSTADT/HOLSTEIN SENIŪNIJOS METINIAME SUSIRINKIME liepos 26 d. išrinkti naujieji seniūnijos organai. Balsų dauguma seniūnijos valdybon išrinkti: pirmininku M. Ilgauds, sekretorium M. Brumpreikšas, išdininku V. Gerulis. Revizorium išrinkta B. Kalvaitienė, o į Šalpos Komisiją išrinkti ponai Šreiberis ir Urbaitis.

- - PLB NEUMUNSTERIO SENIŪNIJOS VISUOTINAME SUSIRINKIME rugpiūčio 2 d., pirmininkaujant Adolfui Certoriui, sekretoriaujant Alfonsui Vaznoniui, išrinkta nauja seniūnijos valdyba: seniūnu išrinktas Balys O r l a, jo pavaduotoju Adolfas C e r t o r i u s.

- - AUGSBURGO LIETUVIŲ KOLONIJAI INŽ. J. AUGUSTAITIS laikė paskaitą apie lietuvių klausimą JAV politinių partijų veikloje. Prelegentas išsamiai supažindino klausytojus su demokratų ir respublikonų partijų ekonominiais, vidaus ir užsienio politikos principais, pailiustruodamas juos praktiškos politinės veiklos pavyzdžiais. Apžvelgęs demokratų Roosvelto ir Trumano valdymo periodą, pavaizdavo respublikono Eisenhowerio laikotarpį, su jo didesniu palankumu pavergtoms Rytų Europos tautoms ir griežtesne laikyseną bolševikų atžvilgiu.

Baigdamas paskaitą, prelegentas davė lietuvių nenuoseklumo pavyzdžius, palaikant vieną ar kitą politinę srovę. Tokia partiniais sumetimais vedama laikyvena yra priešinga lietuvių tautos interesams. Siūlė pirmon vieton statyti lietuvių tautos interesus ir būti vieningais.

- - P. L. SKAUTŲ SAJUNGOS ANGLIJOS RAJONAS Gimnazijos Namams suaukojo 12.7.10 svarų. Skautininkas K. Vaitkevičius, siųsdamas pinigus, tarp kitko rašo: "Tiesa, tai nedaug, bet ir jų kišenės mažos. Bet mažieji, aukodami, pasižadėjo ir ateityje šio reikalo nepamiršti ir visomis išgalėmis ir jėgomis remti..."

OLDENBURGO SRITIES STOVYKLŲ LANKYMAS

VLIK'o ir Vokietijos Krašto Tarybos narys, p. J. Glemža, rugpiūčio 5-6 d. d. aplankė tris Oldenburgo srities lietuvių stovyklas, padarydamas jose pranešimus politinėmis ir bendruomeninėmis temomis.

Varel senelių prieglaudoje

Iš 75 lietuvių įnamių susirinkime dalyvavo 45, daugiausia moterys. Seneliai gyvai domėjosi lietuvių visuomenės reikalais, ypač pabrėždami savo tėvynės pasiilgimą. Jie teiravosi apie Lie-

tuvos bylą, trokšdami grįžti į tėvynę ir prašydami, kad jie nebūtų užmiršti, kai Lietuva bus išlaisvinta ir kai į ją bus galima grįžti. Apylinkės Valdybos pirmininkas yra p. Sarpalis.

Pranešėjas, atsakydamas į kai kuriuos paklausimus, pabrėžė, kad ir užjūrio lietuviai senelių nepamiršta. Australijos lietuvių rūbų siunta Varelio seneliams yra kelyje, o ir iš Kanados seneliams bus atsiųsta rūbų siunta.

Wehnen Lietuvių Kolonijoje

Susirinkimas buvo labai gausus. Jame dalyvavo 100 su viršum kolonijos gyventojų. Lietuvių bendruomenėje yra apie 350 žmonių.

Šios apylinkės lietuviai labai susidomėję tolimesnėmis emigracijos galimybėmis, o ypač Vasario 16 Gimnazijos reikalais, nes nemaža šeimų turi šioje gimnazijoje savo vaikus. Šeimos susirūpinę vaikų likimu, keliant gimnaziją į tolimą vietovę. Teiravosi apie tai, ar vaikai galės švenčių bei atostogų metu grįžti į savo šeimas, ar jie bus tinkamai prižiūrimi.

Vaikų priežiūros Vasario 16 Gimnazijos klausimai keliami visose stovyklose. Ta priežiūra nusiskundimų nėra, bet yra pageidavimai, kad mažesniojo amžiaus vaikučiai būtų labiau prižiūrimi, rūpinamasi jų skalbiniais, rūbais ir pan.

Kolonijoje veikia tiek Vargo Mokykla, vadovaujama mokytojos Atienės, tiek vaikų darželis. Wehnen kolonijoje veikia 8 lietuvių organizacijų skyriai, kurių pareigūnais yra net 40 kolonijos gyventojų. Tokiais pareigūnais, pav., yra Apylinkės Valdybos, Revizijos ir Salpos Komisijų nariai, Evangelikų Bažnyčios Tarybos, Moterų Draugijos, lietuvių Karitas, NCWC skyriaus ir kt. pareigūnai. Kolonijoje veikia kooperatyvas, dabar persitvarkęs visuomeninės naudos linkme.

Kolonijai vadovauja Apylinkės Valdybos pirmininkas, p. Bar-teška. Yra susirūpinimo dėl silpnos kultūrinės veiklos, nes tokioje didelėje kolonijoje nėra nei lietuviško choro. Į kultūrinius reikalus ateityje bus kreipiama daugiau dėmesio. Dirbančiųjų skaičius nedidelis ir jų didžioji dalis tik laikiniems darbams.

Sandplatz stovykloje

Šioji prie Oldenburgo esanti stovykla yra estų. Joje gyvena ir nedidelis lietuvių skaičius. Pusė 104 lietuvių bendruomenės narių gyvena privačiai. Susirinkime dalyvavo apie 40. Stovykloje veikia Matušauskaitės vedama Vargo Mokykla. Beveik visi nariai yra bedarbiai.

Emigracijos klausimai šioje apylinkėje yra opūs, nes yra nemaža užkliuvusiųjų, dar turinčių vilties išemigruoti. Apylinkės lietuviai sugyvena gražiai. Nors yra daug turinčių Vokietijos pilietybę, bet dėl to nesusipratimų nesti. Apylinkėi vadovauja Valdybos pirmininkas, p. Matušauskas.

X X X X
X X X X X

VOKIEČIŲ SPAUDOJE

IŠ LIETUVOS MIŠKŲ PABĖGO Į VOKIETIJĄ

Anicetas Niaura darbu kuria naują tėvynę. Trys metais Gelsenkirchen'e.

Tokia antrašte ir parašėmėis "Gelsenkirchener Morgenpost" liepos 26 d. straipsniu vaizduoja lietuvių likimą. Čia straipsnį, vietomis trumpindami, atpasakojame:

"Jau ilgoką laiką Niaurų šeimos lankytojai turi lipti į ketvirtą augštą. Seniaus jiems buvo patogiau lankytis, nes Anicetas su žmona gyveno drėgname rūsyje. Bet jam tie gausūs laiptai į viršų mielesni, kaip keli laiptai žemyn. Malonus lietuvis, nepasirodžius pabėgimu iš Utenos praradęs egzistenciją, pamažu ją darbu atkuria.

Geras ūkininkas

Anicetas gimė 1916 m. mažame Lietuvos kaimelyje, kur jo tėvai turėjo savo ūkį. Niekas nedrumstė pirmuosius dvidešimt jo gyvenimo metų. Rūpinosi sava žeme, ją purendamas ir gerindamas. Tankaus miško juosta, senais laikais vokiečių riterių sargyba, saugojo jo žemę nuo pasaulio neramumų. Anicetas lankė pradžios ir augštesnę mokyklą, o dviejų metų žemės ūkio mokykla padarė iš jo gerą ūkininką. Gal jis niekuomet nebūtų palikęs Lietuvos, jeigu 1940 m. įvykiai nebūtų išmušę jo iš gyvenimo vagos.

Tėvai suimti

Tuo tarpu Lietuva laisvu-nelaisvu noru tapo SSSR narys ir net tokioje mažoje vietovėje, kaip Utena, komisaras turėjo daugiau galios, kaip jos gyventojai. Kai birželio 17-to rytą Anicetas išėjo iš namų, jis net nenujautė, kad daugiau nebematys saviškių. Jie visi buvo suimti ir, kai grįžtantį Anicetą kaimynai apie tai išspėjo, jo artimieji jau buvo pakeliui į Sibirą. Tik viena šeima iš daugybės kitų.

Nuo šio momento Aniceto nebesimatė nei gatvėse, nei kelyje. Keturiolika dienų jį priglaudė gana saugus miškas, o paskui jis pasitraukė į vakarus.

Karo pabaigą išgyveno Hamburge

Anicetas pasakoja, kad jo tautiečiai Vokietijai buvo draugiškai nusiteikę, o į savo rytų kaimyną žiūrėjo su baime. "Kai vokiečių daliniai išgyiavo, tai visi bėgo į gatvę ir nešė kareiviams gerti ir valgyti. Kai rusai atėjo, kaimai buvo lyg išmirę".

Karui pasibaigus su savo tautiečiais atsidūrė DP stovykloje. Laimingai pateko anglų tarnybon, saugoti Hamburgo aerodromą. Paskui šoferavo ir bevažinėdamas pažino Vokietiją. Vedęs, išsikėlė į Ruhro kraštą ir įsikūrė drėgname rūsyje. Bet Anicetas su žmona nenusiminė. Jie kietai taupė ir pamažu patogiau įsikūrė.

Laiškai grįžta

Kaip jam čia patinka? "Žinot, "aiškina Anicetas, "šiandieną čia, kur uždirbu kasdienę duoną, yra mano namai". Nėra ko stebėtis po tokių išgyvenimų. Jau trejus metus dirba vienoje izoliatoriu

firmoje ir gražiai sugyvena su darbo draugais. Gal šio Lietuvos pabėgėlio, kuriuo nepasirūpino IRO, vaikai taps mūsų miesto pilna-teisiais piliečiais, o tėvynė liks uždara. Iš buvusios tėvynės net visi laišakai grįžta.

Šitas vokiečių laikraščio papasakojimas yra labai būdin-gas tiek vokiečių pažiūrai į lietuvius, tiek jų galvosenai apie ateitį.

PAVERGTOJE TĒVYNĖJE.

Lietuviški kailiniai mane nuveda į kalėjimą
/tąsa iš praeito Nr./

Klaipėdon atvykome be ypatingų nuotykių. Pabėgti nemėgino-me, nes matydami, kad mus neveža Rusijon, ateityje tikėjomės geres-nės progos pabėgimui.

Atvežtus Klaipėdon, patalpino Bangų gt. Nr. 5, buv. kokio tai tabako fabriko patalpose. Čia buvo jau apie 300-400 panašaus am-žiaus, kaip ir aš, lietuvių, rusų ir vokiečių vaikų. Kiek prisimenu, daugumas vaikų buvo patalpinti čia politiniais motyvais. Mergaičių šiuose namuose nebuvo. Namų direktorium buvo rusas, pavarde Baudo, 3 mokytojai rusai, 6 lietuviai ir dar 7 įvairių tautybių amatams mokinti specialistai. Visi "mokiniai" buvo padalinti į 4 grupes, kuriuos buvo pavesta prižiūrėti vad. "vospitateli" - rusams. Čia veikė 8 klasių mokykla, tačiau dėl patalpų stokos buvo mokoma trys klasės vienoje patalpoje. Buvo mokoma viskas tik rusų kalboje, to-dėl ir dabar dar lotyniškų raidžių nepažįstu. Pamokų tvarka maž-daug buvo sekanti: I-pamoka: politika/čia daugiausia buvo šmeižia-ma Amerika ir girinama Sovietų Rusija/, II-pamoka: skaitymai rusų kalba, III-pamoka: rusų kalba rašymas ir IV-pamoka: skaičiavimas. Tokia pamokų tvarka kasdien: savaitėmis, mėnesiais ir metais. Be šių dalykų dar buvo mokoma ir amatų. Veikė: šaltkalvių, kalvių ir stalių skyriai. Buvo dirbami baldai rusų šeimoms, o daugiausia, tai stati-nės alaus bravorui. Už darbą vaikams nebuvo atlyginama, tik retkar-čiais buvo duodami kišenpinigiai. Šiuose namuose drausmė buvo di-desnė, kaip Kaune ir Vilniuje - už mažiausią prasikaltiną, tuojau bu-vo sodinama karcerin ir nutraukiamas ir taip menkas maisto davi-nys. Namus iš lauko saugojo speciali NKVD ginkluota sargyba, kuriai tačiau vidun įeiti buvo uždrausta. Nežiūrint griežtos apsaugos, vis-tik daug vaikų pabėgdavo. "Mokykloje" buvo labai vagiana, ir todėl dieną naktį specialūs vaikai-slapukai visus kitus sekdavo.

Pradžioje turėjome senus rūbus ir suplyšusią patalynę. Vė-liau, po kokio tai "generolo" inspekcijos, buvo išduota nauji rūbai ir kiek geresnė patalynė.

Išeiti į miestą nebuvo leidžiama, tik kartais ko nors par-nešti eidavo būrelis vaikų, lydimi "vospitatel'io". Pakely su niekuo nebuvo galima kalbėtis. "Mokykloje" jokių lankytojų nebūdavo - tai buvo griežtai uždrausta. Laiškus buvo galima gauti ir rašyti, ta-čiau jie eidavo per administracijos kontrolę. Kai kas gaudavo iš laisvės ir maisto siuntinių. Tai buvo didelė parama prie čia gau-namo blogo valgio.

Patikimi vaikai buvo kas metai imami į mišką šiai "įstai-gai" parūpinti malkų kurui. Čia ir aš buvau skaitomas patikimu. Ke-lis kartus teko mišką kirsti netoli Kuršių Marių. Nors čia žmonės buvo ir neturtingi, bet vistik mus sušėlpdavo duona ir žuvin. Šioje

vietoje kiekvieną kartą išbuvome po mėnesį laiko, tačiau paskutinį kartą į čia atvyko rusų kariuomenė ir nuo to laiko ten vieton mus malkų kirsti neveždavo. Netoli miško buvo gana didelis žvejų kaimelis, apie 60 šeimų didumo. Gyventojai visi lietuviai, greičiausia atvežti iš Didž. Lietuvos, nes vokiškai visiškai nemokėjo. Kokių nors kariškų įtvirtinimų apie šią vietovę nepastebėjau. Sekančiais metais mišką kirsti mus nuvežė prie Kretingos. Kartą ten miške enkavedistai turėjo kautynes su partizanais. Po to matė pamiškėje keturių nukautų lietuvių partizanų lavonus, lietuviškose kariškose uniformose. Lavonai buvo labai sužaloti - vienam jaunuoliui ir merginai buvo peiliu perplauti viduriai ir žarnos išvirtusios į lauką. Po šio įvykio partizanai kur tai prie Rietavo užėmė bažnytkaimį ir visus milicinikus ir komunistus pakorė. Ir pačioje Klaipėdoje, per vieną mitingą kokioje tai salėje, lietuvis partizanas nušovė vieną komunistą. Partizanas pabėgo. Komunistas tapo iškilmingai palaidotas. Tai tikras įvykis, nes apie tai 1951 m. pavasarį rašė ir Klaipėdos rusų laikraštis, kurį "mokykloje" pats skaičiau.

Pačiam Klaipėdos mieste man teko daug kartų lankytis. Mieste apie 60% gyventojų rusai - kiti lietuviai. Vokiečių yra tik apie 5%. Miestas per karą labai sugriautas ir niekas neatstatoma - gal tik kalėjimai. Gatvės labai nešvarios. Visur gatvėse pilna rusų kolonistų, kurie čia elgetauja ir vagia. Jie blogai atrodo-rūbai ir avalynė vieni škarmalai. Mieste kursuoja keli autobusai, tačiau jie yra labai seni, dažnai griūva, o didesniai vėjui esant barška atplyšę skardos gabalai.

Klaipėdoje sovietų jūrininkų nedaug - NKVD ir pasienio policijos pilna.

Kartą, man aikštėje žaidžiant sviedinį, atėjo "načialnik" ir liepė skubiai priduoti visus daiktus raštinėje, ir pasiruošti kelionėn. Buvau persigandęs, nes maniau, kad Rusijon nori išvežti, tačiau rusas tai pastebėjęs, mane ramino, sakydamas, kad vykstu Vokietijon. Ir tikrai/tai pirmas kartas kada rusas nemelavo/, po ilgų formalumų ir laukimo, 1951.V.8 išvykau tėvynėn.

Taip baigė pasakoti vokietukas lietuviškų kailinių istoriją, atnešusią jam tiek daug vargo, nevilties ir ašarų...